

Hellurnar 150 ár í morgin

Í ár eru 150 ár ligin síðan fyrstu fólkinu settu seg niður á Hellunum. Hellumenn hava valt at hátíðarhalda hesa hending í vikuskiftinum og nógv er stákast at taka ímóti teim mongu gestunum, sum roknað verður við koma at vitja bygðina

JÚSTINUS LEIVSSON
EIDESGAARD

Tað er hósmorgun um sjeitiðina á Hellunum. Sól stendur yvir Rustini niður á bygðina. Í dag er onki forstýrslu, sum í gjáramorgunin, tá mánnin fann upp á at koma fyrri sólina eina løtu, og forstýra alt livandi í bygðini. Tað er fagrasta summarveður. Ongin ætt, blikalogn og tað einasta tú hoyrir av sjónum er bumsíð av onkrum feitum alilaksi í teim mongu ringunum á fjørðinum. Við sjovarmálan er sjógvurin sum steinrunnin og hetta boðar frá, at kyrra er víða um í Norduratlantshavi.

Bygðin er ikki rættuliga vaknað enn og ei undur er í. Leygardagin skal slagíð standa, tá verður 150 ára haldið fyrri bygðini hildið og fólk hava arbeitt til langt út á næturnar, fyrri at fáa tað seinasta upp á pláss. Hellumenn eru kendir fyrri at vera „betyss“ í øllum teir fáast við. Teir liggja ikki á boðunum, men fáa dagliga verkið frá hondini sum skjótast. Eitt sindur av kapping er eisini millum húsini og tað skundar sjálvsagt undir. Vit eru nú í hægstu hoytið, við hjálp av kunsttøðum, ber til at hoyggja nógv fyrr nú enn áður. Menn hava borið út á Hellunum, men tað hevur ikki rættuliga verið

stundir til hoyggingina. Tað er hesin vælsignaði føðingardagur, sum skal fáast frá hondini og hann er farin við hvørjari løtu seinasta mánaðin. Alt á Hellunum hevur málið um komandi vikuskiftið. Hóast byrjað verður at tosað um veðrir, tá fólk hittast, so gongur bert ein løta, so er prátið inni á føðingardegnum. Og hóast dagurin enn ikki er komin, so verður stúrt óført fyrri regni, ja enn tá toybili og áarføri og fólk siggja fyrri sær áirnar stórar og Járðadal tjokkfullan av gráum regni, ið eins og tjúkk reip verða drigin gjøgnum luftina út eftir fjørðinum. „Bara tað

Soleiðis sá húsini út áðrenn umvælingina. Myndin er úr bókini.

Húsini í dag. Enn er slagíð ikki lagt á. Fyri framman tveir ernir laksamenn, sum finga hesar stóru laksamar inni við Laksá á sjónum í seinastu viku

ikki fer at regna“ er niðurlagið. Ein onnur variation um sama evnið ljóðar soleiðis: „Bara tað verður turt, bara hann heldur sær.“ Og nú eru veðurmenninir eisini farnir at tosa um avfall í vikuskiftinum og tað bótir ikki um stúranina.

Tað er hósmorgun á Hellunum. Bygðin er enn ikki rættuliga vaknað. Eitt bláligt tåm liggur yvir húsum. Uttanfyri siggjast stigar, okkurt málingablikkið, men annars er rudad í hvørjum króki. Bygðin skínur og illgræsið pinist sáran. Ikki ein homuliga hevur fingið frið, græsið er roytt millum húsini og tað, sum ikki fæst burtur við saks ella spaka, hevur Gróður frá Kemilux fingið bilbugt við. Hvørt neyst er tómt og hvør neystekja málað. Við gamla skúlan, sum nú er bónhús stendur eitt stórt telt. Teltið verður karmurin um ein part av tiltøkunum. Teltið hevur fyrst verið á Ólavsoy og síðan á Ovestevnuni í Nólsoy. Sprittroykurin stendur enn rámur frá tí, er teltið millum teg og ættina. Gardar verða lagadur, sölterassar stoyptar, haldilin málaður og tún verða gjørd av nýggjum. Flaggstengur eru fram við vegnum. Tær eru nýmál-

aðar. Tað hevur Áku frá kommununi syrgt fyrri. Fiskahúsið hevur fingið nýtt tak og árstal úr messing er sett á fyrstu bygðu húsini á Hellunum.

Hellumenn fara undir størsta tiltakið nakrantíð í bygðarinnar 150 ára gomlu søgu. Og teir nýta alskyns kunningartøkni at lýsa tiltakið. Sjónvardið vitjaði mitt í vikuni. Blóðini gera burturúr og útvarpið liggur framvið. Bók er prentað um bygðina og plakati er gjørd. Um tað verður vát ella turt, so verður komandi vikuskiftið dagar, sum búfastir hellumenn og tey sum vitja, seint fara at gloyma.

Hellumenn í bók

Søgan er sum ein varði, hvør steinur hvíll á tí sum undir liggur. Ovasti steinurin er nútíðin, so hvørt sum nýggj vitan dagar undan kavi um okkara søgu, so skundar hendan undir saman við tíðini, at ovasti steinurin kemur at liggja undir tí næsta. Varðin veksur í allar ættir, eisini í hædd, sum tíðin gongur. Nú 150 ár eru ligin síðan fyrstu niðurstøðufólkinu, Janus á Kinn, ættaður úr Lamba og kona hans Rakul, ættað úr Klaksvík, settust niður á Hellunum er bók skrivað um søguna hjá bygðini. Hetta er

ikki ein ættarsøga burturav, men søgan um tey fyrstu nýggju húsini, sum settust niður á Hellunum og eftirkomarar tess. Tað er komman, sum hevur givið bókina út.

Helena Samuelsen hevur skrivað bókina. Hon er beinleiðis í ætt við Janus á Kinn, fyrsta niðurstøðumannin á Hellunum. Hann var oldurabbi hennara. Men Helena hevur ikki gjørt bókina einsamøll. Hon skriver í fororðinum, at tað var nógv tilfarið hjá mostrini Lovisu Johannesen, ið gjørdi, at hon hættaði sær at fara undir bólkina. Lovisa er skúllærari og hevur verið lærari á Hellunum í mong ár.

Helena skriver um most-rina: „Lovisa hevur áltíð dugað at lurtad og skriva niður. Tað gekk nógv fólk inn á gólvið í hennara barnaheimi, tíðindafróð fólk, og nógv varð áltíð prátað um slekt og hend-ingar. Hennara egna fólk mintist væl og dugdi at siga frá. Lovisa skrivaði. Alt hennara tilfar havi havt høvi at nýta hesi bók. Og tókk fái hon fyrri tað.“

„Burtur úr tilfarinum hjá Louvisu Johannesen og við dagliga samskiftinum við hana og nógv onnur havi eg skrivað eina heldur órvísi

Eín av teim yngstu á Hellunum Eliesar Eið í roykstovuni á fyrst bygðu húsunum